

DANCS LAJOS

KENYÉR ÉS SZABADSÁG*

Zsolt,106,47

Az Ószövetség népe Isten törvénye szerint természetesnek tartotta, hogy amikor a földnek termését betakarította, az Úrnak ünnepét megtartsa. A sátoros ünnepen, mely hét napig tartott, a betakarítás örömét és az örömeért való hálaadást összekapcsolta az Egyiptomból való szabadulással. Így a kenyérről való kielégülés testi öröme és a szabadság lelki boldogsága örökre összefonódott és elválaszthatatlanná vált.

Kenyer és szabadság - mindkettő létmeghatározó örök érték minden ember, minden nép életében. Ezt érezte meg már évezredekkel ezelőtt a gondolkodó és érző ember, amikor a tűzoltár előtt összekapcsolta, és a hála aranyszálaival csokorba kötötte. Kegyetlen, létéért, megmaradásáért való küzdelmében, a saját vérével írt történelmében számtalanszor tapasztalta, hogy kenyér híjával szolgálva lehet tenni az embert, és fordítva.

„Tégy az asztalra szent kenyeret” (II. Móz 25,30) áll az ember előtt a figyelmeztetés. Hogy a magasságban, az apák búnéit hatodiziglen is megtorló kegyetlen Jahve parancsa volt-e, vagy az istenképre formált teremtmény lelkében született meg ez az óhaj, nem tudni. De az biztos, hogy az úrvacsorának gyökérszála ide nyúlnak vissza.

A szigorú ószövetségi tanokon felnövő Jézus – az ősi hagyományt tisztelve és betartva – a Nisán hónap 14. napján tanítványaival együtt Jeruzsálembe jön, hogy „ az Úrnak ünnepét megünnepeljék.”, hogy a bárányt közösen elfogyasszák. A kezdetben családi ünnep Josiás király vallásos reformja nyomán templomi ünneppé nőtte ki magát, de megőrizte a *kenyerért és szabadságért* való hálaadás jellegét. Az utolsó vacsora asztalán fő helyen a kenyér áll, s a kehelyben a bor mint a szabadság jelképe. Mielőtt azonban mindkettőt a kezébe vette volna, hogy tanítványainak átadja, Jézus hálaakat adott.

Kenyer és szabadság eszméje aranylik a hálaadás fonatában. A kereszténység hatalmas épületében mi erdélyi unitáriusok egy beépült téglavagyunk, akik megőriztük egyházalapító és egyházépítő őseink tiszta vallásos lelkületét, kik a kenyérért és szabadságért való hálaadás szent alkalmában a Zsoltárossal emelkedtek a mindenség Istenéhez e szent vágyakozással: „ Segíts meg minket Urunk Istenünk, és gyűjts össze minket.” Az Istenben való feltétel nélkül való hit, valamint az együttlevést, hovatartozást tudatosító alkalmi voltak megtartó erőforrásai egyházunknak és népünknek.

Az erdélyiség legendás őstalajából kipattanó egyistenhitet, szeretetet és lelkiismereti szabadságot hirdető és megélő egyházunk 431 éves fennállása óta

* Elhangzott Vargyason, az 1999. november 27-én tartott zsinati istentiszteleten

a kenyér és szabadság értékeit fő helyen tartotta az emlékezés asztalain, s valahányszor maga köré gyűjtötte össze gyermekeit, ahányszor szükség volt erre:

- „Mikor völgyeinkre tört az áradat”, mikor égő lármafák tüze szólította és hívta - mikor egyik kezében kardtartva otthonát és szeretteit védte, s a másikkal barázdát hasított a másfél évezredes szülőföldbe.

- amikor a kisebbségi sorsa fojtogató szorításából kihulltak életéből azon anyagi javak, melyekbe kenyérének egy részét is beleöntötte, mint jövődjének biztosítékait.

- amikor idegen életformába kényszerítve szerencsétlen földönfutóvá tették az erdélyi népet

- akkor, amikor pénzéhes júdások árulták...

Testvéreim! Amikor a vargyasi unitárius templom asztala mellé hívlak, szívemben a Zsoltáros imádsága van, „Segíts minket Urunk Istenünk, és gyűjts össze minket” egy szent cél érdekében, hogy hálát adhassunk Neked, hogy imádkozhassunk a kenyérért és szabadságért, mely még nem teljes. Mert sokak asztaláról hiányzik még ma is a kenyér, és szabadságunk is szorít valahol.

Hívlak, jöjj e tiszta erőforráshoz, és érezd meg az összegyűlt közösség erejét, a tizenkilenc fiatal felszentelt lelkész hitvalló fogadalma szent reménységgel töltse meg életedet, és ne feledd soha, honnan indultál, és ki vagy. Ámen

Dr. EDWARD FROST

HITÜNK ÉS TESTVÉRI KAPCSOLATUNK^{*}

Ef 4,6

Jó reggelt! Nagy öröm számomra, hogy közöttetek lehetek. Lelkészi szolgálatom idejének egyik kiemelkedő alkalma ez, amikor ezen a szószéken állhatok és hozzátok beszélhetek. Magammal hoztam az atlantai gyülekezet üdvözlését és testvéri érzését. Gyülekezetünk tagjai sokat megtudtak azoktól, akik eddig meglátogattak titeket: Carol Payntól, akire, tudom, hogy szeretettel emlékeztek, Wilmajean Nippertől és természetesen John és Barbara Daletől. Ugyanakkor a ti megismeréseitekben sokat segített lelkészeteknek és feleségének nálunk tett látogatása.

Egyházközségem tagsága örvend annak, hogy az én látogatásomra is sor kerülhetett. Mi tisztelettel és elismeréssel nézünk fel arra, amit ti megvalósítottatok. Tudjuk, hogy nagyon sok nehézséget kellett elszenvednetek. Elmondhatom, hogy megtiszteltetés számomra az, hogy a ti testvéregyházközségeitek lehetünk Amerikában.

Most pedig áttérek történelmünk rövid ismertetésére. Remélem érdekelni fog titeket az, ha elmondok valamit az amerikai unitarizmus történetéből. A XIX. század első felében az Egyesült Államok Új Anglia államában sok kongre-

* Elhangzott 1999. október 17-én a székelyudvarhelyi belvárosi unitárius templomban.
Fordította: Kedei Mózes